

● درس اوّل:

تماشاخانه

■ اهداف

- ۱- تقویت تأمل و تفکر با معرفی برخی از نمونه‌های زیبایی طبیعت
- ۲- تقویت مهارت شکرگزاری و پاسداری از آفریده‌های خدا
- ۳- تقویت مهارت خوب دیدن به عنوان یکی از راه‌های شناخت خداوند
- ۴- تقویت روحیه کنکاش و تفکرمداری در دانش‌آموزان درخصوص بحث آفرینش
- ۵- یادآوری واژگان متضاد و مخالف و تثبیت شناخت این گروه از واژگان
- ۶- تقویت دقت دیداری و تفکر و همچنین مهارت سخن گفتن با فعالیت تصویرخوانی و صندلی صمیمیت.

■ آموزش

■ جلسهٔ اوّل

۵۰ دقیقه

آموزش درس

توجه : زمان‌بندی، پیشنهادی است و شامل آماده‌سازی کلاس و جمع‌بندی پایان وقت نیز می‌شود.

متن این درس، ترکیبی از دو بخش است. بخش نخست، نوشتهٔ دکتر فریدون اکبری شیلدره، و بخش پایانی، چکیدهٔ کتاب «آفریده‌های ساکت خدا» به قلم «نانسی سویتلند» و ترجمهٔ «سیدحسین سیدی» است که دفتر نشر فرهنگ اسلامی آن را در سال ۱۳۷۹ برای کودکان، منتشر کرد. در این کتاب، مجموعه‌ای از آفریده‌های خداوند که صدای آنها شنیده نمی‌شود، به شکل تصویری و رنگی معرفی می‌شود. این آفریده‌ها عبارت‌اند از: پروانه، قطره‌های باران، کرم‌های زیر خاک، ماهی، ابرهای آسمان، علف‌ها، برگ‌های درخت، رشد بذرها، عنکبوت‌ها، سر زدن شب‌نم صبحگاهی، و تغییر شب و روز.

روش پیشنهادی تدریس

روش نمایش (نشان دادن فیلم یا عکس‌هایی از طبیعت و زیبایی‌های آن) + بحث گروهی

مراحل اجرا

- ۱- نمایش فیلم یا نشان دادن تصاویری از طبیعت
- ۲- گروه‌بندی دانش‌آموزان جهت تفکر و بحث گروهی در مورد آنچه دیده و

شنیده‌اند

- ۳- طرح سؤالاتی توسط دانش‌آموزان و پرسیدن از گروه‌های دیگر
 - ۴- نتیجه‌گیری دانش‌آموزان از کلیه مباحث و کشف مفهوم تماشاخانه (یعنی کلیه آفریده‌های پروردگار و نظم آفرینش) و بیان اینکه خداوند یکتا و توانا آفریدگار این همه نظم و زیبایی است.
- برای تدریس این درس از روش گردش در طبیعت و گُلگشت و مشاهده نیز می‌توان بهره گرفت.

خوانش متن

با استفاده از صوت موجود در رمزینۀ سریع پاسخ درس، متن درس را برای دانش‌آموزان پخش کنید. توجه دانش‌آموزان را به رعایت صوت، لحن، آوا و تکیه‌گاه‌ها جلب کنید؛ بدیهی است دانش‌آموزان با الگوبرداری از خوانش متن و تمرین روخوانی به مهارت رعایت لحن متناسب با متن، دست می‌یابند.

■ جلسه دوم	
۱- درک متن	۲۵ دقیقه
۲- واژه آموزی	۲۵ دقیقه

درک متن

سؤالات درک متن درس در دو قسمت، طُرّاحی شده است :

الف) بخش اوّل (درست و نادرست) درک اطلاعات آشکار متن را می‌سنجد. نکته بسیار مهم این است که هر دانش‌آموز خود به سؤال پاسخ دهد. این بخش به صورت جملات خبری طُرّاحی شده که دانش‌آموز هم به لحاظ درستی محتوای جمله و هم از منظر رعایت نکات دستوری باید درستی و نادرستی جمله را تشخیص بدهد. برای این کار، پیشنهاد می‌شود هر دانش‌آموز علائمی در اختیار داشته باشد و در موقع طرح سؤال (درست و نادرست) از آنها استفاده کند.

مثال : هر دانش‌آموز دو کارت داشته باشد که روی آنها واژه‌های درست و نادرست نوشته شده است. پس از خواندن هر جمله، اگر جمله درست بود، دانش‌آموز کارت درست را نشان می‌دهد و اگر نادرست بود از کارت دیگر استفاده می‌کند. راه مشابه دیگر این است که دانش‌آموز در زنگ هنر آدمک‌هایی به رنگ سبز و قرمز با مقوّا بسازد و به نی وصل کند. اگر جمله‌ای که خوانده شد درست بود، دانش‌آموز آدمک سبز را بلند کند و اگر جمله، نادرست بود، از آدمک قرمز استفاده کند.

مزیت این روش آن است که کلّ دانش‌آموزان در فرایند پاسخ‌گویی شرکت می‌کنند، کما اینکه نظم کلاس نیز برقرار است و فضای فرح‌بخش بازی به کلاس نشاط می‌بخشد.

ب) بخش دوم سؤالات درک مطلب است. در بخش درک مطلب، پرسش‌هایی طرح شده‌اند که کلیه سطوح درک متن را شامل می‌شوند. در پاسخ به سؤال‌های استنباطی لازم است دانش‌آموزان از فضای متن فراتر رفته و از دانش گذشته خود استفاده کنند و به این ترتیب خلأهای متن را پر کنند. به عبارت دیگر برای پاسخ به سؤال‌های استنباطی، دانش‌آموزان باید اطلاعات متن را با دانش پیشین خود درباره موضوع تلفیق کنند تا بتوانند به استنباط برسند.

در هر درس، یک سؤال در درک مطلب خالی گذاشته شده است. یکی از روش‌های فراشناختی در تقویت درک متن، طرح سؤال از متن است؛ بنابراین پرداختن به این سؤال در افزایش درک متن دانش‌آموزان بسیار مؤثر است؛ لذا توصیه می‌شود به طرح یک پرسش اکتفا نشود و سؤال‌های متعددی بیان گردد.

اهمیت درک متن و مسئله ضعف دانش‌آموزان در درک متن، ایجاب می‌کند یک سوم از وقت کلاس به آموزش آن اختصاص داده شود. لازم است توجه شود که تمامی دانش‌آموزان به سؤال‌ها پاسخ دهند. برای این منظور باید ابتدا به آنها زمان دهیم تا فکر کنند و به سؤال‌ها پاسخ دهند.

لازم است معلمان محترم سطوح درک متن را بشناسند و نمونه سؤال‌هایی برای آنها طراحی کنند تا کاملاً بر این حوزه مسلط شوند. البته مرز مشخص و کلیشه‌ای برای دانش‌آموزان در نظر گرفته نمی‌شود و درهم تنیدگی سطوح، در جهت تکمیل یکدیگر به کیفیت درک متن دانش‌آموزان کمک می‌کند.

همچنان که پیش‌تر گفتیم، سطوح درک متن عبارت‌اند از:

■ سطح ۱: تمرکز و بازیابی اطلاعاتی که به صراحت در متن بیان شده

■ سطح ۲: استنباط مستقیم

■ سطح ۳: تفسیر و تلفیق ایده‌ها و اطلاعات

■ سطح ۴: بررسی و ارزیابی محتوا، زبان و عناصر متنی

واژه‌آموزی

واژه‌آموزی بخش مهمی در توسعه دانش زبانی و شناخت واژگانی دانش‌آموزان در گستره زبان فارسی است؛ پرداختن به آن در قالب بازی و روش‌های کارگروهی و مشارکتی ضرورت دارد. جهت تمرین و تثبیت آموخته‌ها، می‌توان از فرصت تجربه‌های یادگیری و تکلیف شب استفاده نمود. در انتها با ارجاع دادن بچه‌ها به کتاب درسی، این فعالیت را می‌توان در کلاس تکمیل کرد.

در این درس، موضوع آموزش، شناخت روابط معنایی میان واژه‌ها است. واژه‌ها مانند انسان‌ها با یکدیگر ارتباط دارند. برخی با هم دوست هستند؛ برخی با هم، ناسازی و تضاد دارند و ... در این درس به واژه‌هایی که با هم رابطه تضاد معنایی و ناسازی دارند، اشاره می‌شود و به این دسته از واژه‌ها، واژه‌های مخالف یا متضاد هم می‌گویند. پس مقصود ما از «متضاد یا مخالف»، تضاد و اختلاف و ناسازی در معنای واژه‌ها است.

■ جلسه سوم	
۱- تمرین خواندن (روخوانی)	۲۵ دقیقه
۲- فعالیت‌های نوشتاری (۱)	۲۵ دقیقه

تمرین خواندن

یکی از ارکان مهم زبان‌آموزی، مهارت خواندن است. خواندن از دو منظر روخوانی و درک مطلب، قابل بررسی است. دانش‌آموزان در پایه‌های پیشین، تمرین‌های قابل توجهی، برای بهبود کیفیت خوانش خود انجام داده‌اند. شایسته است معلمان پایه پنجم نیز با توجه به پیوستگی محتوای کتب درسی فارسی و با در نظر گرفتن تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان از قبیل شرایط جسمانی، آمادگی ذهنی، رشد عاطفی و پرداختن هم‌زمان به مهارت‌های دیگر زبان‌آموزی، به تقویت مهارت خواندن دانش‌آموزان، همت بگذارند. آن چه در خوانش اهمیت دارد، توجه به تلفظ معیار واژه‌ها و جمله‌های زبان فارسی است که به درک درست کمک می‌کند. گزینه‌های سریع پاسخ، برای تحقق همین هدف، آماده شده است. بنابراین لازم است، در کلاس فرصتی برای گوش دادن به خوانش معیار فراهم آید.

فعالیت‌های نوشتاری (۱): املا و واژه‌آموزی

انجام فعالیت‌های کتاب نگارش در کلاس درس، مورد تأکید مؤلفان می‌باشد. تکالیف یا تمرین‌های نوشتاری در حقیقت، فرصت‌سازی برای تجربه‌های یادگیری و تثبیت آموخته‌های دانش‌آموزان به شمار می‌آید. بنابراین، واگذار کردن آن به فضای خانه و مداخلهٔ اولیا در اجرای آن، مسیر آموزش را به بیراهه می‌کشاند و گاهی دانش‌آموزان را با تضادهای آموزشی و روشی رویارو می‌کند و آنان را سردرگم می‌سازد. ابتدا دانش‌آموزان به صورت انفرادی به پرسش‌های این بخش پاسخ دهند؛ سپس در گروه به بررسی و تصحیح پاسخ‌های خود پردازند، در پایان بررسی کلی را معلم به عمل آورد.

در تمرین اول، اشاره به این نکته ضروری است که املا یکی از جلوه‌های مکتوب زبان است و زبان یک مهارت است و مهارت جز از راه تمرین و تکرار به دست نمی‌آید. تأکید معلمان بر واژه‌های دارای ارزش املائی، دانش‌آموزان را به سمت شناسایی درست واژه‌ها، رهنمون می‌سازد و دقت و توانایی تشخیص آنان را پرورش می‌دهد. تمرین سوم این صفحه به فعالیت واژه‌آموزی می‌پردازد. توصیه می‌شود واژه‌های متضاد از متن درس، استخراج شود، اما اگر دانش‌آموزی واژه‌هایی خارج از متن درس را با همین معیار (آموزهٔ درس) پیدا کرد و داخل جدول قرار داد، آن نیز درست می‌باشد، چون هدف، یادگیری محتوای درس است.

■ جلسهٔ چهارم	
۱- آموزش لحن	۲۰ دقیقه
۲- تصویرخوانی و صندلی صمیمیت	۳۰ دقیقه

خواندن با لحن مناسب

روخوانی، گام‌هایی دارد؛ یکی از گام‌های آن، خواندن درست و روان یک متن

است. گام بعدی روخوانی، رعایت لحن و آهنگ متن با توجه به شرایط محتوایی و متناسب با فضای حاکم بر متن است. «لحن» حس و حال بخشیدن به آهنگ خواندن و روح دمیدن به متن است. در کلاس‌های درس معمولاً به روخوانی صحیح متن توجه می‌شود، ولی چگونگی لحن و آهنگ آن آموزش داده نمی‌شود؛ لذا آموزش خواندن، ناتمام رها می‌شود.

برای رفع این مشکل، در سال‌های گذشته بر آموزش لحن خواندن تأکید کرده‌ایم. در پایه پنجم نیز در هر درس، یک جلسه به آموزش خواندن با لحن و آهنگ مناسب اختصاص می‌یابد. برای آموزش لحن، ابتدا از چهار دانش‌آموز که لحن خواندن متفاوتی دارند، بخواهید بند اول درس را به ترتیب بخوانند و دیگران کتاب را ببندند و فقط با دقت گوش بدهند. به این ترتیب، توجه دانش‌آموزان به لحن‌های مختلف به هنگام خواندن و تفاوت آن در اثرگذاری بر شنونده، جلب می‌شود. در ادامه به دانش‌آموزان بگویید که هر متن، لحن و آهنگ خاصی دارد. استفاده از صوت موجود در رمزینه سریع پاسخ درس در آموزش لحن مؤثر است. خواندن با لحن مناسب مهارتی است که با گوش دادن به الگوی مناسب و تمرین و تکرار، حاصل می‌شود.

متن درس اول، **لحن روایی** — توصیفی دارد و جلوه‌های آفرینش خداوند را در قالب جملاتی روان و با لحنی ملایم به تصویر کشیده است.

■ در لحن توصیفی آهنگ کلام، معمولاً ملایم و نرم است و آرامشی خاص دارد.

■ لحن توصیف یک بخش می‌تواند در کنار لحن توصیف بخش دیگر کامل

شود. یعنی توصیف زیبایی‌های چیزی با توصیف زشتی‌ها متفاوت است.

■ به هنگام خواندن، دقت نظر و عنصر تخیل نقشی مهم دارند.

■ این لحن از نظر معنای کلی آهنگ سخن به لحن روایی، نزدیک است.

نکاتی که به طور کلی در خواندن متن با لحن مناسب، مهم هستند، عبارت‌اند از:

۱- در لحن روایی از تک لحنی خواندن متن پرهیز کنید و به تناسب شخصیت‌ها

به تغییرات مناسب آهنگ توجه کنید.

- ۲- رعایت سرعت مناسب خواندن در تأثیرگذاری، مهم است.
- ۳- با رعایت دقیق فراز و فرودهای آوایی متناسب با جریان داستان، حالت کشش و انتظار در شنونده برانگیخته می‌شود و با ایجاد گسست‌های آوایی و وصل و درنگ‌های مناسب، او را به گوش‌دادن ترغیب کنید.
- ۴- واژه‌هایی را که می‌خواهید تأثیرگذار باشند، برجسته کنید. این کار با رعایت «تکیه» محقق می‌شود.
- ۵- بهتر است در میانه متن‌ها، حرف (و) به صورت ُ خوانده شود تا امتداد آوایی کلام حفظ شود. این مطلب از اهمیت زیادی برخوردار است که متأسفانه در کلاس کمتر به آن توجه می‌شود. رعایت این نکته در خواندن شعر نیز ضروری است.
- ۶- مکث کردن از ابزارهای زیبایی لحن در خواندن است که باید به آن توجه شود؛ مکث به موقع و متناسب با جریان آوایی، بر زیبایی خواندن تأثیر می‌گذارد.

تصویرخوانی و صندلی صمیمیت

سال گذشته دانش‌آموزان، سطوحی از فرایند درک تصاویر و سخن گفتن منسجم و پرهیز از پراکنده‌گویی را آموخته‌اند. در تثبیت اهداف این فعالیت، که وجه برجسته آن تقویت مهارت سخن گفتن و فن بیان است، دانش‌آموزان به خوانش تصویر (تصویرخوانی) می‌پردازند.

از دید ما، تصویر، موضوع بحث و بررسی است و متن به شمار می‌آید؛ یعنی باید به زبان‌آموزان فرصت بدهیم تا همانند متن نوشتاری، عناصر تصویر را بخوانند، روابط میان اجزا را کشف کنند و معنایی را که دریافته‌اند، بازگو نمایند. تصاویر انتخاب شده به گونه‌ای است که دانش‌آموزان را به تفکر وادار می‌دارد تا لایه‌های عمیق‌تر تصویر و پیام آن را کشف و درک کنند تا موجب خلاقیت آنها در بیان مطالب از جنبه‌های مختلف گفتاری شود. رشد و تقویت درک تصویر، زمینه ساز رشد مهارت نوشتن نیز خواهد شد. در آموزش این فعالیت، دانش‌آموزان در گروه به بیان دیدگاه‌های خود در مورد تصویر می‌پردازند. بعد از ایجاد فضای مناسب برای بارش فکری در تصویرخوانی،

دانش آموز، روی صندلی صمیمیت قرار می گیرد و با توجه به مراحل سخن گفتن، مطالب خود را بیان می کند. در پایه پنجم، رسا سخن گفتن و گزیده گویی، مورد انتظار است. این فعالیت در تقویت تفکر و مهارت سخن گفتن دانش آموزان، اهمیت زیادی دارد؛ لذا لازم است همکاران محترم از پرداختن به سایر دروس در جلسات درس فارسی خودداری کنند و توجه داشته باشند که آموزش صحیح و کامل درس فارسی، مبتنی بر اهداف تألیف کتاب، در موفقیت دانش آموزان در دیگر درس ها نیز بسیار مؤثر است.

■ جلسه پنجم	
۱- فعالیت های نوشتاری (۲) : درک متن	۲۰ دقیقه
۲- املا	۳۰ دقیقه

فعالیت های نوشتاری (۲) : درک متن

نشانه های «اضافه» و «ربط»، به تنهایی معنای مستقلی در زبان ندارند اما برای پیوستن و نسبت دادن اجزای جمله به یکدیگر به کار می روند و معنایی را پدید می آورند. برخی از «نشانه های اضافه» مانند : به، با، از، بر، تا، در، اندر، برای، بهر، روی، زیر و ... برخی از «نشانه های ربط» مانند : اما، پس، چون، چه، خواه، زیرا، که، لیکن، و، ولی، تا، یا، بعد و

توجه : نشانه های اضافه، بر سر واژه ها در می آیند و واژه های پس از خود را «متّم» می سازند.

مانند : از خانه تا مدرسه، دویدم. (از و تا، نشانه اضافه و خانه و مدرسه، متّم هستند).
نشانه های ربط، بین دو جمله، می آیند و جمله ها را به هم پیوند می دهند. مانند :
از خانه تا مدرسه، دویدم ولی به کلاس نرسیدم.

تشخیص این نشانه ها و توجه به کارکرد آنها به شناخت ساختار جمله ها و درک مفاهیم متن و انسجام ذهنی دانش آموزان کمک می کند.

املا

املا نویسی، مهارتی است که جز از راه تمرین و تکرار به دست نمی‌آید. در این درس، روش آموزشی املا مبتنی بر حافظه دیداری است. حافظه دیداری یا بصری در رشد و پرورش درست نویسی شکل واژه‌ها بسیار تأثیرگذار است. یک «حرف» را انتخاب کنید. از دانش‌آموزان بخواهید واژه‌هایی را از متن درس که دارای آن حرف هستند، پیدا کنند. در این تمرین، شما فقط صدای آن حرف را به دانش‌آموزان بگویید و تشخیص شکل صحیح آن را به عهده دانش‌آموز بگذارید. سپس دانش‌آموزان، واژه‌های یافته شده را روی تخته، بنویسند. (املاي پای تخته‌ای).

■ جلسه ششم	
ارزشیابی از فعالیتهای درس	۵۰ دقیقه

ارزشیابی از فعالیتهای درس

استفاده از فهرست واری (چک لیست)، شیوه‌ای است که می‌توانید به کمک آن درباره میزان پیشرفت آموخته‌های دانش‌آموز یا گروهی از آنان بر مبنای عناصر پنج‌گانه جدول هدف‌گذاری برنامه‌درسی، قضاوت کنید. فهرست واری به فهرستی از ملاک‌ها یا معیارهای معین گفته می‌شود که برای جمع‌آوری اطلاعات در مورد فعالیتی که دانش‌آموزان با آن درگیرند تهیه و به کار گرفته می‌شود. این یادداشت‌ها به شما امکان می‌دهد تا در برنامه آموزش خود میزان حصول به هدف‌های آموزشی را تعیین کنید و بر اساس این اطلاعات، فرایند آموزش خود را بازنگری، اصلاح یا تقویت نمایید. چگونگی تنظیم فهرست واری به شما بستگی دارد و نیاز نیست برای همه درس‌های فارسی، فهرست واری داشته باشید، بلکه بر حسب ضرورت در بعضی از درس‌ها از آن می‌توانید بهره بگیرید.

در ادامه، یک نمونه فهرست واری (فردی) مربوط به درس اول می‌آید:

نام و نام خانوادگی : فهرست و آرسی (چک لیست) بسمه تعالی درس اول فارسی «تماشاخانه»				
هدف آموزشی	انتظارات معلم از دانش آموزان			
	خیلی خوب	خوب	قابل قبول	نیازمند آموزش
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				
تفکیر و تفکر				

■ جلسه هفتم	
۵۰ دقیقه	فعالیت‌های نوشتاری (۳): نگارش

فعالیت‌های نوشتاری (۳): نگارش (بخش اول)

تفاوت این بخش با کتاب فارسی، تولید متن بر اساس یافته‌های ذهنی مبتنی بر تصویر می‌باشد. دانش‌آموزان پس از دیدن تصاویر یکی را به دلخواه انتخاب کرده، ذهنیات خود را درباره موضوع انتخابی به رشته تحریر در می‌آورند. مطلبی که بسیار اهمیت دارد، این است که در فضای سکوت کامل هر دانش‌آموز، خود به دقت تصاویر را مشاهده کند و پس از انسجام ذهنی و درک عناصر و روابط تصاویر، دوباره آن بنویسد.

برای بررسی نوشته دانش‌آموزان، پیشنهاد می‌شود که متن نگاشته خود را در جمع کلاس بخوانند و فرصت خواندن، در دروس مختلف برای همه دانش‌آموزان فراهم گردد و محدود به گروه خاصی از دانش‌آموزان نگردد؛ اگر دانش‌آموزی با تلفیق دو تصویر، موضوع جدیدی ارائه داد اشکالی ندارد؛ اما بهتر آن است که جهت تمرین طبقه‌بندی ذهنی، فقط روی یک تصویر و ارائه یک موضوع، متمرکز گردد.

■ جلسه هشتم	
۵۰ دقیقه	بخوان و حفظ کن

در این بخش، خوانش شعر «رقص باد، خنده گل» از خانم پروین دولت‌آبادی، سراینده این شعر، با همراهی و هم‌خوانی دانش‌آموزان، فضای طرب انگیزی را در

کلاس ایجاد می‌کند. در خواندن، برای تأثیرگذاری مناسب، بهتر است به رعایت لحن و دیگر پاره مهارت‌های خواندن توجه داشته باشیم.

پروین دولت آبادی (۱۳۸۷-۱۳۰۳) شاعرو از بنیانگذاران شورای کتاب کودک بود. کتاب «گل بادام» وی، جایزه شورای کتاب کودک را در سال ۱۳۶۶ دریافت کرد. در زمان کار در پرورشگاه، شعرهایی که برای کودکان سرود، بسیار مورد توجه بچه‌ها قرار گرفت. وی کوشید شعر کودکان را از حالت پندگونه خارج کرده، اشعاری با جنبه سرگرمی و تفریح، ارائه کند.

خوب خواندن شعر بر دانش‌آموزان تأثیر مثبتی دارد. به طور کلی شعر را باید خوب اجرا کرد و خواندن به تنهایی برای نشان دادن تمامی زیبایی‌های شعر، کافی نیست. «عباس یمنی شریف» معتقد است: «اگر کودک در برابر شعر این سه عکس العمل را داشته باشد، شعر به خوبی به او عرضه شده است:

(۱) لذت و شور و شغف

(۲) کنجکاوی و اکتشاف

(۳) عمیق شدن فهم و ادراک».

شعرهای «بخوان و حفظ کن» اگر به صورت گروهی خوانده شود و تقریباً در اکثر جلسات فارسی به صورت تفتنی، جمع‌خوانی شود، راحت‌تر حفظ خواهد شد. نوشتن شعرها و معنی آن ضرورت ندارد، بلکه درک و رساندن پیام شعر، مهم است. به گروه‌های دانش‌آموزی باید فرصت کشف و معنا سازی بدهیم. در زنگ شعر خوانی، می‌توان شعر پژوهی را نیز مد نظر قرار داد.

■ جلسه نهم

۵۰ دقیقه

فعالیت‌های نوشتاری (۴)

فعالیت‌های نوشتاری (۴): نگارش (بخش دوم)

پس از تقویت مهارت گوش‌دادن در سال‌های گذشته، اینک در پایه پنجم انتظار می‌رود دانش‌آموز، قدرت تداعی صداها را در ذهن داشته باشد. لذا پس از تجسم ذهنی صدای انتخابی (صدای آبشار، صدای به هم خوردن برگ‌ها، صدای زنبور)، در باره آن یک بند می‌نویسد. این کار، هم دقت شنیداری دانش‌آموزان را پرورش می‌دهد و هم حافظه شنیداری و تخیل آنان را تقویت می‌کند. سال گذشته، دانش‌آموزان مطالب زیر را آموختند:

- آشنایی با «بند» از دید ساختاری و معنایی
- انتخاب موضوع به عنوان اولین گام در نوشتن
- خرد یا کوچک کردن موضوع کلی
- منسجم نوشتن.

■ جلسه دهم	
املا	۵۰ دقیقه

املا

املا، درست نویسی شکل واژگان و یک مهارت زبانی است، که بر اساس نمادها و نشانه‌های خط و قواعد نوشتاری زبان، کار تبدیل زبان گفتاری را به زبان نوشتاری به عهده دارد. یادگیری صحیح املا تنها از طریق حفظ طوطی‌وار واژه‌ها حاصل نمی‌شود، به همین دلیل، آموزش املا حائز اهمیت است و می‌توان برای املا، مراحل زیر را در نظر گرفت:

- تمرکز بر خوب دیدن
- شناخت نشانه‌ها و نمادهای خطی
- یادسپاری سیما یا شکل نشانه‌ها

- به حافظه سپردن آوا، صدا یا تلفظ هر نشانه
 - تشخیص شکل هر صدا
 - همگون سازی یا انطباق صدا با سیما
 - تبدیل نشانه‌های آوایی به شکل خط یا نوشتار معیار
 - نوشتن شکل درست ترکیبی واژه‌ها.
- در پی این هشت گام، املا یا درست نویسی، محقق خواهد گشت. پس از اتمام جلسات آموزش هر درس، یک املا ی پایانی تقریری، شامل دو بخش برگزار نمایید.
- در بخش اول، املا ی تقریری اجرا می‌شود. متنی را تهیه کنید و با رعایت نکات مربوط به شمرده خوانی، رعایت صدای متعادل و رسا، عدم حرکت اضافی در کلاس به هنگام خواندن متن و ... برای دانش آموزان بخوانید.
- در بخش دوم و پشت همان برگه، به صلاحدید خود و بر اساس توانایی دانش آموزان، چند فعالیت املا یی طراحی کنید تا بچه‌ها به آنها پاسخ دهند. مجموعه این دو بخش یک واحد کار املا را شکل می‌دهد.